

Kate Connolly

Pro-rysk desinformationskampanj avslöjad i Tyskland

Omfattande attack mot Berlins stöd till Ukraina med över en miljon inlägg

Ur *The Guardian*, 26 januari 2024

Introduktion

Det har genomförts flera proryska desinformationskampanjer mot Tysklands stöd till Ukraina, ofta med Elon Musks¹ X (f d: Twitter) som plattform och med budskapet att Scholz åsidosätter Tysklands egna behov genom att stödja Ukraina.

Den senaste avslöjades av dataexperter som lyder under det tyska utrikesministeriet, vilket den tyska tidningen *Der Spiegel* rapporterade 26/1, under rubriken ”Baerbocks Digital-detektive decken russische Lügenkampagne auf”[Baerbocks digitala detektiver avslöjar rysk lögnkampanj]².

Tyske utrikesministern Annalena Baerbock som tillhör De gröna (Foto Die Grünen Nordrhein-Westfalen, CC BY-SA 2.0)

Tyvärr ligger *Der Spiegel*-artikeln bakom en betalvägg.³ Men brittiska dagstidningen *The Guardian* har publicerat ett referat som vi här har översatt till svenska.

Märkligt nog har den svenska pressen (vad jag vet) inte sagt ett ord om saken.

Martin F

---

¹ Musk har vid ett flertal tillfällen gynnat Ryssland och försvårat för Ukraina, t ex när han nekade Ukraina tillgång till Starlink-satelliter, se [Musk var rädd för kärnvapenkrig – och nekade Ukraina Starlink-satelliter](#) (NyTeknik)

² Direktlänk: <https://www.spiegel.de/politik/deutschland/desinformation-aus-russland-auswaertiges-amt-deckt-pro-russische-kampagne-auf-a-765bb30e-8f76-4606-b7ab-8fb9287a6948>

³ Flera andra tyska tidningar har tagit upp saken. T ex kan den tyskkunnige ta del av följande:

Die Presse: [Russische Lügenkampagne: Eine Million Falschnachrichten innerhalb eines Monats](#)

Hamburger Morgenpost: [Eine Million Tweets: Baerbock-Experten decken russische Troll-Kampagne auf](#)

Guardian-artikeln

Digitala kriminaltekniska experter i Tyskland har röjt en omfattande pro-rysk desinformationskampanj mot regeringen med tiotusentals falska konton på den sociala mediaplattformen X [f d twitter].

Det tyska utrikesministeriet, som beställt studien efter misstankar om att vara måltavla för botar⁴, säger att avslöjandena sätter strålkastarljuset på regeringars behov att systematiskt kunna hantera det ökade antalet desinformationskampanjer och granska de följder de kan få i val.

Experterna, som använt sig av specialiserad övervakningsprogramvara, har avslöjat ett stort antal inlägg under en månad från 10 december och framåt och som handlade om en sofistikerad och väl orkestrerad attack på Berlins stöd till Ukraina. Drygt en miljon tyskspråkiga inlägg har skickats från uppskattningsvis 50 000 falska konton, dvs två i sekunden.

Genomgående tema i budskapen var att stödet till Ukraina, både i form av vapen och annat bistånd plus mottagandet av över en miljon flyktingar, fått förbundskansler Olaf Scholz´ regering att strunta i tyska folkets behov.

[Veckotidningen] *Der Spiegel*, som haft tillgång till avslöjandena, rapporterar att de falska kontona hade matchande kommentarer bifogade, ofta med populära hashtaggar som #Oktoberfest eller #Bundesliga i ett samlat försök att nå största möjliga antal användare.

I ett av de mest spridda falska budskapen, både vad gäller mottagare och feedback, verkade det som att utrikesminister Annalena Baerbock på sitt konto på X förklarade att regeringens stöd till Ukraina började svikta. Ett litet kyrilliskt [ryskt] tecken hade, sannolikt av misstag, smugit sig in i posten och gjorde att det omedelbart gick att identifiera som falskt.

Posterna hade oftast länkar till kända mediasajter med användning av en länkförkortning så att den falska bakgrunden inte skulle framgå omedelbart.

Analytikerna säger att allt tyder på att Ryssland ligger bakom kampanjen och kopplar samman det hela med den ryskstyrda *Doppelgänger*-kampanjen som först uppmärksammades 2022 och där målen var Storbritannien, Frankrike och Italien. Bland de falska inläggen då var påhittade artiklar ur bl a *The Guardian* och *Daily Mail*.

Upptäckten av *Doppelgänger*-kampanjen ledde till att EU förra sommaren införde sanktioner mot två ryska IT-företag, *Structura National Technologies* och *Social Design Agency* för att ha varit inblandade. Myndigheter i USA anser att de båda företagen också stått bakom en liknande rysk desinformationskampanj i Latinamerika.

Facebooks moderbolag Meta sade vid den tiden att det var den ”största och mest ihärdiga” ryska operationen online och svarade med att spärra ett stort antal konton.

Analytikerna kunde visa att operatörerna bakom systemet föreföll ta paus under helger och ryska högtider då antalet poster minskade avsevärt.

Den tyska regeringen, som redan varit utsatt för desinformationskampanjer och hackerattacker, oroar sig för vilken inverkan liknande metoder kan få på det kommande valet till Europaparlamentet samt tre delstatsval i östra Tyskland där *Alternative für Deutschland* (AfD) på yttersta högerkanten just nu toppar opinionsmätningarna.

---

⁴ En *bot* är ett datorprogram som konstruerats för att automatiskt genomföra operationer. En bot kan vara antingen förprogrammerad att utföra vissa enkla uppdrag enligt ett givet mönster, eller ha programmerats att reagera på förändringar i sin omgivning. Ordet bot kommer från ordet *robot*. (Wikipedia)

Analytikerna har också noterat slående likheter mellan de falska inläggen och den retorik AfD använder sig av. Partiet är starkt kritiskt till regeringens hållning i kriget i Ukraina samt dess hantering av det mesta från energipolitik till utbildning. AfD:s band till Kreml är kända och partiet ser positivt på Vladimir Putin.

Original: <https://www.theguardian.com/world/2024/jan/26/germany-unearts-pro-russia-disinformation-campaign-on-x>

Översättning: Björn Erik Rosin

Lästips

I den desinformationskampanj som artikeln ovan handlar om har man utnyttjat ett stort antal falska konton, s k *botar* (se not 4 ovan). Se (SVT): [Här är fraserna som avslöjar AI-botarna i dina sociala medier-flöden](#).

SVT har haft flera inslag som handlar om desinformation och hur den sprids. Se t ex: [Så tvättas prorysk desinformation](#). Där ges också (på slutet), under rubriken ”Det stora mönstret”, tio exempel på falska nyheter som fått stor spridning.

Per Eneruds bok *Det här är inte ett krig: våldet och lögnens broderskap i rysk ideologi-produktion* (2023) handlar om rysk desinformation, t ex om olika debattknep som kommer till användning och olika kanaler genom vilka desinformationen sprids. Den rekommenderas de som vill veta mer om detta fenomen. Men boken diskuterar inte desinfo av det slag som använder sig av mängder med falska konton för att få maximal spridning.